

ב. מכתב מהרה"ח יצחק גינזבורג שליט"א

ראש ישיבת "עוד יוסף חי"

ב"ה י"א כסלו ה'תשנ"ז

לכבוד ידידי היקרים רבני ישיבתנו "עוד יוסף חי"
הרב יצחק שפירא והרב יוסף פלאי ה' עליהם יהיו.

שלום וברכה!

"שמחתי באומרים לי בית ה' נלך... ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל
להודות לשם ה'".^א

רגש השמחה של העליה אל הקדש – אל ארץ הקדש, אל עיר הקדש, אל הר
הקדש, אל בית המקדש^ב – הוא טהרת הלב באמת^ג. והוא כאשר "לבבו יבין ושב
ורפא לו"^ד בתשובה עילאה שהיא תשובה משמחה רבה בהתקרבותו אל השי"ת
במקום קדשו^ה. וידוע שתשובה עילאה היא תשובה ה' עילאה אל אות י שבשם,

א. תהלים קכב. והוא מבין יה שיר המעלות (חלק ה"מעשר" של קנ פרקי התהלים) – יה המדרגות של
העליה לקדש – בסוד "ששם עלו שבטים שבטי יה", וכמו שיתואר.

ב. ארבע עליות אלו הן כנגד ארבע אותיות שם הוי"ו ב"ה מלמטה למעלה: העליה אל ארץ הקדש היא
כנגד המלכות, בחינת ארץ – ה' תתאה שבשם; העליה אל עיר הקדש היא כנגד מדות הלב, בחינת
"לבי ער" "עיר וקדיש [עיר הקדש] מן שמיא [ז"א] נחת", ו שבשם; העליה אל הר הקדש היא כנגד
הכינה, "הר" מלשון "הרהור" כנורע, והוא מחנה לוי, בסוד "ועבר הלוי הוא [לשון נסתר]" – ה'
עילאה שבשם; העליה אל בית המקדש – מחנה שכינה – היא כנגד החכמה – "בחכמה יבנה בית",
דהיינו עצם נקודת הבטול ד"מקדשי תיראו" כיראה עילאה – י שבשם. נמצא ששתי העליות
העליונות – אל הר הקדש ואל בית המקדש – הן כנגד אותיות יה שבשם – "הנסתרות לה' אלו קינו"
וכמו שיתבאר.

ג. ראה תניא פכ"ו. וידוע הסיפור אודות הרה"ק מוהר"ן מהארא"א, שמש הבעש"ט זיע"א, שבכל
טובלה וטובלה במקוה טהרה היה עולה מדרגה לדרגה, מהר"ל לא"י, מא"י לירושלים וכו' עד הגיעו
לקרה"ק...

ד. ישעיה ו, י.

ה. ובהגיעו "אל הר המור" אתהפכא טעמין מרירן למיתקא וישמח אף יגל לבו בשמחה פורצת גרדי

שתאיר נקודת הבטול – ההשתחויה לה' בבאו אל הקדש' – בהיכל השמחה, בסוד

עולם. והיינו כנ"ל בהערה ב, שהעליה אל הר הקדש היא כנגד ה עילאה שבשם, עיקר מקום השמחה וטוב לבב מרוב כל וד"ל.

ו. "כל השתחוואה היא בחינת אצילות... כי היא ענין בטול באורו ית' להיות חשיב קמיה בלא ממש", תניא פל"ט.

ההשתחויה בבואו אל הקדש (לפני עיקר העבודה) היא בסוד המלכות ראצילות – "זה השער לה" ושע"ב תקנו הו"ל יג השתחויות כנגד יג שערי העזרה [או כנגד יג הפרצות וכו']. לדעת הר"ש והרא"ש השתחויות אלו (שכנגד הפרצות) היו בפנים העזרה, וכ"ש למ"ד כנגד יג שערי העזרה שההשתחויות היו בפנים העזרה (כנגד כל שער ושער, דהיינו לאחר שנכנס בתוך השער משתחה כלפי ההיכל), ולא כמו שנכתב בחיבור (חלק ב פרק ו סעיפים ה-ו), בן ג"ל ברור ודוק כנגד יג מדות הרחמים המאירות במלכות ראצילות כנודע. בכל השתחויה היתה הוריה – "להודות לשם ה'" בסוד "אידיה [מלכות] בהוד" (או על נוי הבנין או על ביטול מלכות יון, בסוד היפוך אותיות יון לנוי, וכמבואר במ"א). והיינו מה שכל השתחויה היא לפני המלך, והמלך הוא משבט יהודה – "הפעם אודה את ה'" – דוקא.

ארבע העבודות: השתחויה, זיבוח, ניסוך, קיטור, אף הן כנגד ארבע אותיות שם הוי" ב"ה (בסדר הנ"ל, מלמטה למעלה, ודוק). והיינו מה שההשתחויה שלפני עיקר העבודה היא בחינת השער לה' כנ"ל. אך ההשתחויה שלאחר העבודה, בגמר העבודה, היא בסוד עליה המלכות לכתר עליון (והמשבת אור הכתר להאיר ביתר שאת ויתר עוז במלכות – "כתר עליון איהו כתר מלכות") ובסוד "עומדים צפופים [בחכמה] ומשתחוים רוחים [בכתר]". ובחינת ההוד (הודיה) שבאן היינו מה ש"הוד והדר לפניו", וכמבואר בחסידות ששרש ההוד הוא בפנימיות הכתר (עתיק) ושרש ההדר הוא בחצונות הכתר (אריך). השרש של יג מדות הרחמים, שכנגד יג השתחויות הנ"ל, הוא בכתר עליון, בסוד יג תקוני דיקנא כנודע.

בהקבלה של העבודה במקדש לעבודת התפלה, ההשתחויות שלפני העבודה הן ע"ד ההשתחויות בברכת אבות שלפני עיקר העבודה של תפלת שמונה עשרה (שבעולם האצילות – מחנה שכינה) – הבקשות שבברכות האמצעיות – ואילו ההשתחויות שלאחר העבודה הן ע"ד ההשתחויות בברכת הודיה שלאחר עיקר עבודת התפלה (ועוד כחינה, גבוהה יותר, היא נפילת אפים שלאחר כללות תפלת שמונה עשרה).

מכל הנ"ל ברור שעיקר מקום ההשתחויה לה' הוא בעזרה, ששם הוא עיקר הביטול לאחד האמת שנתגלה בחכמה – י שבשם – דוקא. אך כאשר אור החכמה מאיר ומתיחד במקום הבינה – הר הבית – בסוד "נקודה בהיכלא", או מתעורר הרצון ב"לב שמח" להשתחוות, בביטול לה', במקום אשר הוא שם. [אך יש להסתפק אם קיימת היום הארה זו של אור החכמה, אור הנקדש, בשטח של הר הבית, כאשר זרים דורסים ושולטים במקום, ושקוץ שומם עומד במרכז הקדש. לפי טעמו של בעל החינוך באיסור השתחויה על אבן משכית (מפני שנראה כמשתחויה לאבן) יש לדון האם יש לחוש משום מראית עין שמא משתחויה לשיקוץ שומם ר"ל, ובפרט בהיות כל מגמתנו היום לכבוש את ההר ולטהרו מפני הטומאה שבו, על מנת שנוכל להתחיל לעבוד שם את השי"ת. לפי טעמו של רש"י (שאין להשתחוות על אבן משכית לה' רק במקום המקדש) אין להשתחוות בהר הבית (בן העלה המנחת חינוך). ביחס לטעמו של הרמב"ם (שאיסור אבן משכית הוא משום דרכי האמורי), תמה עליו בעל החינוך איך תותר ההשתחויה אפילו במקדש עצמו? נמצא שלפי כל שלשת הטעמים הנ"ל קיים ספק בנגוע להשתחויה בהר הבית בזמן הזה]. לפי זה ההשתחויה בהר הבית היא בסוד "חכם בבינה"

"מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו"¹, והוא סוד "ששם עלו שבטים שבטי יה" דוקא – הנסתרות לה' אלוקינו"².

אך "והנגלות לנו ולבנינו וגו'" הן הלכות העליה אל הקדש – הליכות עולים לו"³. אשריכם שזכיתם ללון בעמקם של הלכות-הליכות אלו, ביגיעה רבה ע"מ לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, ובכך לורז את בני דורנו – דור הגאולה – להתגבר בשאיפה התמה לקיים את ההלכות בפועל ממש⁴.

ואילו עיקר ההשתחוויה שבבית ה' ממש (באשר הכיטול האמיתי שבה מתייחד עם השמחה העילאה, גילוי עתיקא בבניה, שעד הור אתפשטת) היא בסוד "הבן בחכמה" (ובסוד "וגילו ברעדה") וד"ל. והנה אברהם (שנוסף לו ה עילאה בשמו, ותבע מה', לכל לראש, את ירושת הר הבית – ה מאות אמה על ה מאות אמה) קראו "הר" כנגד הר הבית. יצחק קראו "שרה" כנגד העזרה ששם מקום ה"ציד" וה"טרף" של הקדושה – "בנימין זאב יטרף" (מזבח העולה) – ושם עיקר מקום ההשתחוויה כנ"ל, בסוד "פחד יצחק" (דהיינו שהפחד, הביטול, בחינת ההשתחוויה, יצחק בשמחה רבה ועצומה, בחינת "הבן בחכמה" כנ"ל וד"ל). יעקב קראו "בית" כנגד ההיכל, הבית עצמו כולל קדש הקדשים שבתוכו ("חזר המטות", בחינת יעקב ש"מטתו שלמה").

וידוע שהאבות חיו ביחד בעולם הזה יה שנים, בסוד "ששם עלו שבטים שבטי יה (שם יה הינו שם היחוס של עם ישראל בקדושה ובטהרה, כידוע דרשת חז"ל על פסוק זה) כנ"ל, בחינת היחוד העליון של "הנסתרות לה' אלוקינו".

נמצא שבכללות ישנן שלש בחינות: עליה, השתחוויה, עבודתו (לפי זה סוד ההשתחוויה הוא ענין ד"אין" האלוקי שבין עליה ה"יש" הנברא והמשכת הגילוי של ה"יש" האמיתי וד"ל) שעולות יחד לו פעמים חוי" ב"ה, ודוק.

והנה פלא, יש ככל התורה כולה מזו – בטול – פעמים "השתחוויה" (והוא שמחה במספר סדורי) ודוק, ונהלים כד, ג, וידוע ש"מי" מרמו לספירת הבינה שבה נ – מי – שערים, "דקיימא לשאלה", ויש לומר ש"מי" הראשון – "מי יעלה בהר ה'" קאי על בינה עצמה, העליה להר הבית בשמחה, אך "ומי יקום במקום קדשו" הוא בסוד "הבן בחכמה וחכם בבניה", הנ"ל, ההשתחוויה במקום הקדש ("קדש – מלה נגרמיה", דהיינו ספירת החכמה ש שבשם). והיינו ש"מי יעלה" הוא בניחותא, שיעלה בטהרה, אך "ומי יקום" מרמו שלא יוכל לקום במקום הקדש עד שישתחוות תחילה אפיים ארצה.

ח. רברים כט, כח. "חכמה מוחא איהי מחשבה מלגו. כינה ליבא ובה הלב מבין, ועל אלן תרין בתיב הנסתרות לה' אלוקינו", פתח אליהו. וראה מאמרנו "הנסתרות לה' אלוקינו".

ט. על פי חכוק ג, ו. ומה שתנא רבי אליהו "מוכחח לו שהוא בן עולם הבא", היינו כידוע ש"עולם הבא" קאי על ספירת הבינה, בחינת העליה אל הר הקדש כנ"ל.

י. וכאן המקום להבהיר את דעתו של ב"ק ארמו"ר מליובאוויטש שלאורו נלך עד ביאת ינון בקדוב ממש; ישנם ודאי מקומות על הר הבית שלהם מותר לעלות כיום, וראוי לעשות כן אך (בהנראה לבלל, ובן יחידים ששאלו את פי הרבי) ראשית כל צריכה להיות הסכמה של גדולי ישראל, הרבנים הגאונים שכדור, מהם המקומות המותרים ובאלו תנאים הלבתיים מצוה ומותר לעלות. החיבור שלפנינו ודאי עשוי לקרם את המטרה הזו, שיעלו הרברים על שלחן מלכים, מאן מלכי רבנן, ויעוררו את תשומת לבם לתת את דעתם, סוף כל סוף, להכריע, הלכה למעשה, בסוגיא חשובה זו.

והנה ידוע שהעיון ב"פנימיות הפשט" (מוחין דז"א בלשון הקבלה) הוא השער והדרך העולה בית אל אל השגת אמיתת הסוד – "סוד ה' ליראיו"^{יא} (מוחין בעצם) שעולה שמחה.

ועל ידי עליה זו מ"פנימיות הפשט" אל אמיתת הסוד – מטהרת הגוף אל טהרת הלב והנפש – נזכה בקרוב ממש – כל ישראל יחד – "להוריד" את הדברים ("עליה צורך ירידה"^{יב}) ולהגשימם בשלמות בגאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו – "ושם נעשה לפניך כמצות רצונך"^{יג}.

הנני הדוש"ת מלונ"ח

ומצפה לישועת הכלל והפרט תו"מ

יצחק גינזבורג

יא. תהלים כה, יד.

יב. בטוי המופיע ומוסבר בדברי כ"ק ארמו"ר האמצעי בכ"ד.

יג. ע"פ הנוסח של תפלת מוסף.